

**ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת ה-21
סגן נשיא (בדימ) של בית משפט מחוזי פרופ' עודד מודריק
יושב ראש ועדת הבחירות האזורית דן-צפון**

ת"מ 26/21

שמעון שמואלי

העותר:

נגד

המשיבים:

1. יוסי בכר ראש עיריית בת ים
2. עיריית בת ים
ע"י עו"ד תמר איגרא ועו"ד עזרא רחמים; הררי טויסטר ושות' עורכי דין
3. רפאל ברנז ממלא מקום ראש עיריית בת ים
4. החברה לתרבות ספורט ופנאי בת ים
5. חברת חוף בת ים
ע"י עו"ד יניב בריטשטיין ועו"ד אליהו עבדה; מיכל רוזנבוים ושות' עורכי דין

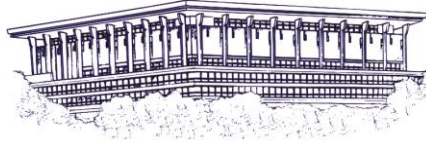
החלטה

זו עתירה נוספת של שמעון שמואלי (להלן - "העותר") המציג עצמו כמי שמתכוון להתמודד בבחירות לכהונת ראש עיריית בת ים שייערכו בחשון תשע"ט (אוקטובר 2018). תכלית העתירה לסלק לאלתר את מה שנראה בעיני העותר כהפרה של הוראות הדין התוחמות את מסגרות המותר והאסור בדרכי תעמולת בחירות.

מעיקרה הוגשה העתירה נגד המשיבים 1-3 בלבד. אולם משהתברר שהעותר טוען שהפרסומים מושאי העתירה הופקו בידי המשיבות 4, 5 או במימונן, הוריתי לצרפן כמשיבות.

עיקרי העתירה

העתירה מתייחסת למספר פרסומים הקוראים לציבור להשתתף במסיבות פורים לסוגיהן, שאורגנו במוסדות תורניים בבת ים. ברוב הפרסומים אין הגדרה של הגורם המזמין למסיבה. מצוין הגורם שבחציריו תתקיים המסיבה, מפורטים שבחי מנעמיה ומצוינים שמות של ארבעה גורמים וכהונתם הציבורית לצדם; יוסי בכר – ראש העירייה; רפאל ברנז – מ"מ ראש העירייה; בנימין אחרר – יו"ר המועצה הדתית; הרב יצחק אסקפה – חבר מועצת העיר. על חלק מן הפרסומים מצוי הסמליל (לוגו) של לשכת מ"מ ראש העירייה לצד סמלילים של גורמים אחרים. במקצת הפרסומים מצוינים מי מארבעת הגורמים הנזכרים כמי שהאירוע יהיה במעמדם או שיישאו בו דברים.

ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת ה-21
סגן נשיא (בדימ) של בית משפט מחוזי פרוץ' עווד מודריק
יושב ראש ועדת הבחירות האזורית דן-צפון

הפרסומים הללו פורסמו על פני לוחות המודעות בעיר (או בשכנות של המגור הדתי), בעלוני פרסומת (פלייר) וכמודעות ממומנות בעיתון "הד העיר".

העותר מתייחס גם לכתבה שפורסמה ב"הד העיר" שתוכנה מלא דברי הלל ושבח לפעילות העירייה במגזר החרדי שבוצעה תחת ניצוח של רפאל ברנז בסיוע ראש העירייה. הכתבה ערוכה כראיון עם מוטי בוסקילה שהוא עוזר פוליטי למ"מ ראש העירייה ברנז.

העותר טוען כי הפרסומים הללו מפריס את כללי הדין המגביל את דרכי תעמולת הבחירות ואוסר על שימוש במשאבים עירוניים כדי לממן תעמולה וכדי לקדם את עניינם האישי של הגורמים המוזכרים באותם פרסומים. הפרסומים לפי תוכנם מפריס גם את הקווים המנחים שהצגתי בהחלטתי בעתירה 21-24 לאמור:

פרסומים [שיש בהם תעמולה], **גם אם הם מצומצמים למידע בלבד לא יכללו את שמו או תמונתו או ציון תפקידו של ראש העירייה או של גורמים נוספים העומדים לבחירה (להוציא פרסומים שבהם פרסום השם הוא דרישת הדין);**

בשל ההפרות הללו מבקש העותר שתינתן הוראה להפסקת הפרסומים, הסרתם מלוחות המודעות, מניעת פרסומים מעין אלה בעתיד וחיוב המשיבים בהוצאות שיהא בהן כוח הרתעתי.

תגובת המשיבים

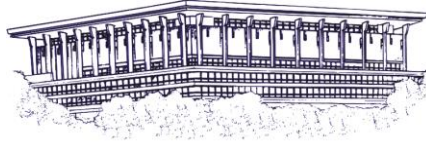
טענות סף

העירייה טוענת שיש לדחות את העתירה על הסף מפני שהעותר לא ערך "פנייה מקדימה" אל המשיבות 4, 5.

המשיבות 4, 5 לא ציינו הצטרפות לטענה האמורה אך הצביעו על אי צירוף תצהיר לתגובתו האחרונה של העותר. מחדל זה, לטענתן, לא רק שולל כל בסיס ראייתי לאמור בתגובה אלא אף מצריך את דחייתה קודם לכל בירור.

ראש העירייה

ראש העירייה טוען שאין לו יד ורגל בפרסומים הללו. לא התבקש לאשר ולא אישר אותם; לא הנחה ולא היה מודע לעצם קיומם.

ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת ה-21
סגן נשיא (בדימ) של בית משפט מחוזי פרופ' עודד מודריק
יושב ראש ועדת הבחירות האזורית דן-צפון

העירייה

באי כוח העירייה טוענים בשמה שהפרסומים לא נעשו בידי העירייה או מטעמה או בהנחייתה. יתר על כן היועמ"ש של העירייה הנחתה את כל גורמי העירייה (נבחרים ושכירים כאחד) בדבר איסור הוצאת פרסומים בהתאם להחלטה שניתנה ב-21-24. האיסורים הקיפו גם את העמותות, התאגידים העירוניים וגורמים הקשורים בעירייה. כל הגורמים הללו, ובכללם המשיבות 4,5, קיבלו את הנחיות היועמ"ש.

העירייה לא מימנה את הראיונות בעיתונים המקומיים וככל הנראה הראיונות נערכו בלי ששולמה תמורה. הראיון שניתן מעם עובד העירייה בוסקילה איננו נושא לעתירה לפני יו"ר ועדת הבחירות. ייתן תדריך לאנשי העירייה שמכוחו כל עובד יהיה זקוק לאישור העירייה לפני מתן ראיון לכלי תקשורת חיצוני.

ממלא מקום ראש העירייה

רפאל ברנז' מ"מ ראש העירייה טוען כי אין לו "כל יד וקשר ביחס לכלל הפרסומים". הוא לא הנחה ולא אישר את הפצתם.

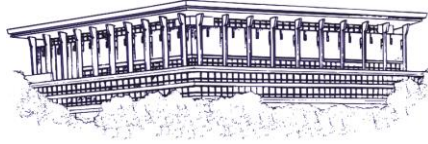
החברה לתרבות ספורט ופנאי בת ים ו- חברת חוף בת ים

החברה לתרבות ספורט ופנאי בת ים (להלן: "החברה לתרבות ספורט") הכחישה מעורבות כלשהי בפרסומים זולת אחד מהם שהוא מודעה המזמינה את תושבי בת ים לאירוע קריאת המגילה. על מודעה זו חתומים מנכ"ל המשיבה ויו"ר המועצה הדתית שאינם מועמדים לבחירה בבחירות לרשויות המקומיות.

החברה לתרבות ספורט הכחישה שהיא מהווה "צינור להזרמת כספים" עבור העירייה.

חברת חוף בת ים לא הגיבה לעתירה. לאחר שהעותר הגיב לתגובת החברה לתרבות ספורט ביקש העותר להשיב לה. אחרי התשובה ניתנה רשות לחברה לתרבות ספורט להגיב פעם נוספת. לתגובה אחרונה זו הייתה גם חברת חוף בת ים שותפה.

עיקר עניינה של תגובת המשך הוא שלפי שעה יו"ר המועצה הדתית טרם הוכרז כמתמודד לבחירה בבחירות, ההולכות וקרבות, לרשויות המקומיות. ממילא בנקודה זו בלבד ניצבת חברת חוף בת ים כשותפה לעמדת החברה לתרבות ספורט.

ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת ה-21
סגן נשיא (בדימ) של בית משפט מחוזי פרופ' עוזד מודריק
יושב ראש ועדת הבחירות האזורית דן-צפון

דיון והכרעה

טענות הסף

העדר פניה מוקדמת

טענת העירייה להעדרה של פנייה מוקדמת אל המשיבות 4, 5 אינה שומטת את הקרקע מתחת לפני העתירה נגד העירייה. מאחר שהמשיבות הללו לא הסתייגו מהעדר פנייה מוקדמת ולא טענו לדחיית העתירה מטעם זה, אני סבור שטענת הסף חסרת כל משקל.

העדר תצהיר

טענת החברה לספורט וחברת חוף בת ים להעדר תצהיר מצדו של העותר מתגדרת לעניין מועמדות יצחק אלחרר לבחירה בבחירות לרשויות. החברות הללו טוענות שאין תצהיר התומך את הטיעון העובדתי של העותר.

לנוכח טיעון זה ובהעדר ראיה על פעילותו של יצחק אלחרר, אניח לצורכי העתירה דנן שאלחרר אינו מועמד, לפי שעה, בבחירות לרשויות המקומיות ולכן אין פגם באזכור שמו ותפקידו בפרסומים השונים.

העתירה גופא

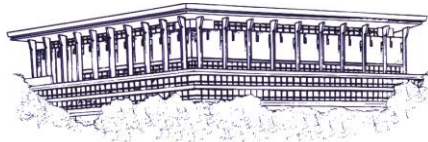
האם האחריות לפרסומים מוטלת על המשיבים או מי מהם? אם התשובה חיובית, האם הפרסומים נוגדים את הדין? אם התשובה חיובית, מהו הסעד הראוי.

האחריות לפרסומים

כל המשיבים מנערים חוצנם מן הפרסומים. כמו התיאור עתיק היומין (מיוחס לקונפוציוס) בדבר שלושת הקופים אף אלה מכסים עיניהם, אוטמים אוזניהם וסוכרים פיותיהם, בבחינת לא ראינו את הפרסומים, לא שמענו דבר אודותיהם ולא מפינו יצאה הנחייה לפרסומם.

התגובה נראית מוזרה ומפוקפקת כשהיא לעצמה. מי מפיך עבור העירייה וגורמיה הודעות, מודעות ועלונים בהיקף ניכר הנושאים שמות של גורמים בעירייה ומיועדים לאירועים שגורמי העירייה יזמו (מסיבות, דרשות וכיו"ב), כשהוא (הגורם המפיק) נעדר זיקה ולו עקיפה לעירייה? האם אפשר שיש גורם טוב ומיטיב כזה שגם עושה נתינתו בסתר? האם אפשר שהמתן או המתת לא תפס את תשומת הלב של גורמי העירייה לפחות בדיעבד? ההסתהיגות המוחלטת של המשיבים מעמידה את האפשרות הזאת כתפל תפלות (אבסורד גמור).

זה ועוד זה. בנסיבות דנן ניתן לחזור אל מעבר למחסום ההכחשה והערפול ולגלות בהסתברות מספקת, כי הפרסומים מומנו בידי גורם עירוני כמו חברת חוף בת ים.

ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת ה-21
סגן נשיא (בדימ) של בית משפט מחוזי פרופ' עוזד מודריק
יושב ראש ועדת הבחירות האזורית דן-צפון

הטעם לכך פשוט. בה בעת שהמשיבים 1-4 הכחישו בתצהיר, זיקה ואחריות לפרסומים, המשיבה 5 חברת חוף בת ים נמנעה מלהגיב. המשיבה אמנם שותפה לשלב התגובות האחרון מטעם החברות הללו אך בשלב הזה אין כל התייחסות למודעות לפרסומים ולתמיכה בהפקתם או בהפצתם.

שתיקת חברת חוף בת ים כהודאה דמיא. ההודעה היא במימון הכרוך בפרסומים הללו. הדעת נותנת שחברת חוף בת ים עסקה בפרסומים הללו על פי הנחיית גורמי העירייה.

ההכחשה הגורפת נסתרת מכוחו של הגיון פשוט ומכוח הנסיבות המתוארות. הדעת נותנת שחברת חוף בת ים פעלה על פי הנחיות שהגיעו אליה מגורמי העירייה. בעיקר מ"מ ראש העירייה רפאל ברנז שהאירועים הם בתחום העניין של משרדו ושכל הפרסומים נועדו להאדיר את שמו. גם לראש העירייה אחריות לכל הפחות בגדרה של אחריותו הכוללת לשימושים השונים במשאבים עירוניים.

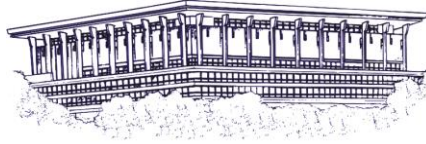
אין ראייה לשותפות או מודעות של החברה לספורט בפרסומים.

האם הפרסומים מפריים?

הפרסומים נוגעים בעיקרם למסיבות פורים למיניהן שנערכו ביוזמת העירייה בחצרים של מוסדות של העירייה או נתמכים על ידה. הנחתי היא שלא נפל פגם בעצם קיום המסיבות הללו. הטענה העיקרית היא שעל התשתית הפרסומית של המסיבות הונח פרסום שמות ותפקידים של מועמדים לבחירה. בכך טמונה טענת הפסול.

מקצת הפרסומים אינם לוקים בפסול גם בהקשר של פרסום שמות ותפקידים. כך בעניין הזמנה למסיבה שבה צוינו שמות של מי שאינם מועמדים (לכל הפחות לפי שעה) לבחירה (למשל ההזמנה לקריאת המגילה). כך גם בהזמנות שבהן צוינו שמות ותפקידים של מי שיכבדו בנוכחותם את האירוע. אין כל מניעה שהגורם המזמין – גם אם הוא גורם עירוני או גורם סמוך אל שולחן העירייה – יציין שהאירוע יתקיים במעמד פלוני או אלמוני. וכך הדבר גם כאשר ההזמנה מציינת את שמותיהם ותפקידיהם של מי שיהיו דוברים או מברכים באירוע.

מה שנוותר הן הזמנות שבהן מוצגים שמות, תפקידים וסמלילים של גורמים העומדים לבחירה, מבלי שיש לך טעם כלשהו זולת הצבעה לרבים על זהותם ותפקידם של אותם גורמים. הזמנות מסוג זה מפרות את ההנחיה שניתנה בהחלטתי 21-24 והן מהוות ניצול מסוים של משאבי העירייה כדי להביא למודעות הציבור את זהות ממלאי התפקידים ש"רצים" בבחירות; קרא את זהותם של ראש העירייה, יוסי בכר, ממלא מקומו רפאל ברנז וחבר המועצה הרב אסקפה (שאינו משיב לעתירה).

ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת ה-21
סגן נשיא (בדימ) של בית משפט מחוזי פרופ' עודד מודריק
יושב ראש ועדת הבחירות האזורית דן-צפון

חרף זה אני סבור שיש להקל בהנחיה הקלה מסוימת. המודעות הללו מעצם טבען אינן מספרות את שבחיהם ותהילתם של המועמדים לבחירה. אלה הזמנות למסיבות חג. אני סבור שעד לפרק הזמן של חצי שנה קודם לבחירות, אין קושי של תעמולה אסורה הנובע מעצם ציון שמות ותפקידים של גורמי העירייה במסגרת פרסום מודעות והזמנות לאירועי חג שהעירייה רשאית לזום.

הדברים מוגבלים לאירועי חג (פורים, פסח, יום העצמאות) שיקדמו לששת החודשים שלפני הבחירות והם מוגבלים לציון שם ותפקיד שהם רלוונטיים לאירוע. אין שום מקום לעיטור המודעה בסמליל (לוגו) של גורם זה או אחר מן המועמדים לבחירה. אין גם מקום לתיאור מעשיהם של המועמדים הללו במסגרת הזמנה למסיבת חג. אולם מודעה או עלון המזמין למסיבה או אירוע חג ומאזכר שמות ותפקידים של גורמים נבחרים המועמדים בבחירות בלי סמלילים או תוספות אחרות, נראה לי סביר ואפשרי בתוך פרק הזמן מכאן ועד סוף אפריל שנה זו.

שונים פני הדברים באשר לראיונות בעיתונים או מקומונים שבהם המועמדים או עובדי העירייה הפועלים כשליחיהם מנצלים את הבמה להרעפת שבחים על עצמם שאין בינה לבין "מידע" או "ידיעות" ולא כלום. אם היוזמה לראיונות אלה באה מגורמי העירייה המועמדים, היא פסולה.

המסקנה האחרונה חלה באופן מובהק על הרשימה: "מהפכה של שמחה בבת ים" שפורסמה ביום 21.2.18 ב"הד העיר". המעיין ברשימה לא יתקשה לומר שהיא יוזמה של נושאה העיקרי רפאל ברנז או לכל הפחות מודעות ליוזמה של עוזרו המרואיין העיקרי בה. גם בהנחה שהרשימה לא נקנתה בכסף, העובדה שהעירייה מפרסמת מודעות ממומנות במקומון האמור, עושה בעקיפין את הריאיון לשימוש במשאבים עירוניים לצורכי התעמולה האישית. שכן המקומון המעוניין בכך שהעירייה תרכוש מודעות לפרסום בו מוכן להעמיד במת פרסום אישי "חינם" לאנשי שררה בעירייה שמבקשים לנצלה לפרסום אישי.

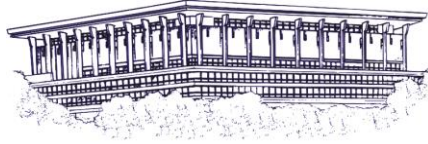
הסעד

העתירה הולכה אותי לחידוד מסוים של ההנחיות שישררו בתקופה הקצרה שנותרה עד לכניסת הגבלות נוקבות יותר לתוקף.

על כן מירב הפרסומים אינם מצריכים סעד קונקרטי. .

יוצא מכלל זה הריאיון שנמצא שגלומה בו הפרה מובהקת של איסור שימוש – גם שימוש עקיף- במשאבי העירייה להאדרת שמו של מועמד בבחירות.

בהקשר זה אני מוציא צו מפורש האוסר את הישנותם של ראיונות מעין אלה.

**ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת ה-21
סגן נשיא (בדימ) של בית משפט מחוזי פרופ' עודד מודריק
יושב ראש ועדת הבחירות האזורית דן-צפון**

מבחינה מושגית העתירה הייתה ברובה מוצדקת שכן ההקלה המתוארת היא לאחר מעשה (Ex post).

לפיכך אני סבור שהעותר זכאי להחזר הוצאותיו בעתירה סך 4,500 ש"ח לפי החלוקה הבאה:

ראש העירייה יוסי בכר – 1000 ש"ח
מ"מ ראש העירייה רפאל ברנז – 1500 ש"ח
חברת חוף בת ים - 2000 ש"ח

ועדת הבחירות המרכזית תמציא את ההחלטה לצדדים

ניתנה היום ד' ניסן, תשע"ח (20 מרץ, 2018) בהעדר הצדדים

פרופ' עודד מודריק
סגן נשיא (בדימוס) של בית המשפט המחוזי תל אביב
יושב ראש ועדת הבחירות האזורית דן - צפון